

COMMUNIO

A photograph capturing a moment of communion. A priest, dressed in white vestments with a purple sash, is shown in profile, pouring wine from a silver chalice into a paten held by a woman. The woman is wearing a white jacket and has her hair tied back. In the background, other people are visible, including a man looking on. The scene is lit with warm, indoor lighting, and a candle is visible in the background.

2/11

Starokatolická církev v ČR

Pastýřský list

k velikonočním svátkům 2011

Pojďte se podívat na místo, kde ležel. (Mt 28,6b)

Milované sestry, milovaní bratři, ani jedno z evangelií nevypovídá o průběhu Ježíšova vzkříšení, ale všechna shodně přinášejí svědectví o tom, že jeho hrob prvního dne po sobotě zůstal prázdný. Je to první, ještě nepřímé setkání s poselstvím Velikonoc, první signál o tom, že Ježíšův příběh nekončí jak čekali jeho nepřátelé a s čím se smířili jeho učedníci, kteří jedni i druzí neviděli dál než za jeho hrob.

Ježíšův prázdný hrob je setkáním pomíjivosti s věčností, světa Božího se světem lidským. Je to ruka podaná z druhé strany. Do tohoto příběhu vstoupil Bůh.

Prázdný hrob ještě není důkaz, ale znamení. Vybízí k přemýšlení, vzbuzuje otázky. Kámen je odvalen, ale rozumné vysvětlení zatím chybí. Jak k nám promlouvá Ježíšův prázdný hrob, závisí na každém z nás, na tom, jaký význam i výklad tomuto znamení přisoudíme.

Prázdný hrob je především znamením Ježíšova vítězství. V pozadí pašijového dramatu tušíme marné čekání mnohých, že Mesiáš se legitimuje slávou a mocí. To si přejí učedníci, po tom touží celá staletí vyvolený národ, takového Mesiáše vítají zástupy u bran Jeruzaléma. Ještě na kříži musí slyšet náš Pán z úst rouhajících se ironií zkreslenou ozvěnu tohoto očekávání: „Jsi-li Mesiáš, sestup z kříže...“ Ano, to je ten vrcholný zázrak, na který všichni čekali. Nestal se však tehdy, kdy chtěli oni, nýbrž tehdy, kdy chtěl Bůh, třetí den po smrti, kdy už nikdo nic neočekával. Bůh zasahuje do dějin světa i do našich lidských příběhů

často jindy a jinak, než očekáváme, ale vždy jako mocný, láskyplný a nikdy neopouštějící. Prázdný hrob je proto také znamením Boží lásky k člověku, která navzdory našim jistotám i pochybnostem přemohla smrt. Bez ohledu na to, co my považujeme za možné nebo nemožné – Bůh prostě vždycky činí víc, než my jsme schopni pochopit, vymyslet nebo zařadit do řádu svého života a poznání. Boží láska, která se projevila tím, že Ježíš Kristus – Bůh i člověk – prošel naším životem a nesl s námi všechny strasti včetně opuštěnosti, bolestného umírání a smrti, dovršila jeho pozemský život vzkříšením, abychom poznali, že i náš život se naplní v jeho otcovské náruči. Prázdný hrob je i znamením radosti. Kámen nebyl odvalen proto, aby Ježíš mohl vyjít z hrobu, nýbrž proto, abychom spolu s prvními svědky vzkříšení i my mohli vejít dovnitř a s radostí se přesvědčit, že náš Pán tam není. Že jeho smrt nebyla tragédií, ale dokonalou obětí za nás všechny, že jeho slova a činy nepatří minulosti. Je v Otcově slávě a věčné radosti, ale přitom je stále s námi ve svém slově a svátostech, je tam, kde se zvěstuje jeho radostná zvěst o Boží blízkosti a kde se shromažďuje církve u jeho stolu, aby předjímala budoucí věčné společenství s ním.

Tak je prázdný hrob i znamením naděje. V něm je definitivně pohřbena beznaděj naší smrti a spolu s ní i bezvýchodnost našich životních situací. Kristus byl mrtev a smrt je konec lidských možností. Ale tam, kde jsou lidé už u konce svých možností, své trpělivosti, svých sil, své odvahy, své lásky a naděje, tam ještě nekončí možnosti Boží. Velikonoční

víra, která se nesměle rodila u Ježíšova prázdného hrobu, nám dává sílu i tam, kde už to vzdáváme, kde kapitulujeme. Bůh, který vzkřísil svého Syna, bere do svých otcovských rukou i naše životní osudy.

Když Bůh vstupuje do našich příběhů, často si s tím nevíme rady stejně jako ženy, které vidíme přicházet to nedělní ráno. Měly představu o tom, co mají dělat, podaří-li se jim odvalit kámen od hrobu: balzamovat mrtvé tělo, zakonzervovat minulost, uchovat něco, co už není. Ale s novou skutečností nepočítaly. Také naše řešení velmi často vycházejí jen z toho, co si dovedeme představit. Aspoň zachraňovat, uchovávat. Zachovat křesťanské hodnoty... Zachránit alespoň zdání dobrých vztahů... Prázdný hrob ale radí: Nehledat živého mezi mrtvými, nehledat jen východiska, na něž stačí náš lidský rozum, přijímat z Božích rukou nová řešení a i ty nejbolestnější věci vidět v kontextu Božího plánu spásy.

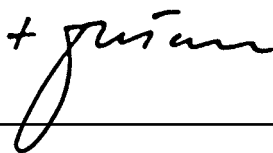
Evangelní vyprávění o prázdném hrobu je významným svědectvím o budoucnosti světa. Za celou dobu, co na naší planetě žijí a umírají lidé, zaplnila se hroby a stále jich přibývá. Ježíšův hrob, který jediný zůstal prázdný, vypovídá o tom, že naše budoucnost bude bez hrobů. Ježíš vzkříšený a oslavený ukázal celému světu, že hrob není tečkou za lidským životem. Přijmout ve víře tuto skutečnost znamená mít naději, že Boží láska zůstává s člověkem za všech okolností, překonává všechny překážky a v posledku i jeho vlastní smrt a hrob.

Ježíš byl vzkříšen a je nadějí pro každého, kdo v něho věří.

*Přeji Vám všem požehnané Velikonoce
a jsem spojen v modlitbách s Vámi se všemi.*

Pokoj Vám!

Váš bratr

Obsah

Pastýřský list	2
Kristus vstal z mrtvých	4
Církev v proměně	5
Kostel Nanebevstoupení Páně v Desné	8
O světle, které totalitní tma nepohltila	10
Církevní heraldika	16
Iaienforum 2011	17
Rozhovor s Monikou Mádlovou ..	18
Velikonoce 2011	20
Zprávy	22

COMMUNIO – vydává Starokatolická církev v ČR, Na Bateriích 27, Praha 6, 162 00

Registrační číslo MK ČR E 20002.

Vyšlo 12. 4. 2011

tel./fax 224 319 528

e-mail: stkat@starokatolici.cz

www.starokatolici.cz

Za toto číslo zodpovídá redakční rada. Děkujeme za příspěvek na papír a tisk.

Fotografie na obálce: Křest v katedrále sv. Vavřince

Fotografie archiv redakce.

Kristus vstal z mrtvých

Velikonoce. Snad žádné jiné svátky nejsou provázeny tolika zvyky a obyčejí, jako právě Velikonoce. Jejich náplň starozákonní – vyjítí z Egypta, předkřesťanská přírodní magie, křesťanská zvěst i novodobé ateisticko-alkoholické „pomlázky“, to všechno se spojuje do podivného koktailu tvořícího soudobé Velikonoce.

Pro mě jakožto křesťana mají samozřejmě Velikonoce svoji duchovní náplň a z tohoto pohledu posuzuji i různé obyčejí, které je provázejí. Mezi krásný zvyk, který jsem poznal, patří obyčej patřící do východní ortodoxní tradice. Věřící se tu, od Paschy až do konce velikonočního období, zdraví slovy: „Христос воскрес!“, a odpovědí je ujištění „Во истину воскрес!“ (česky přeloženo jako: Kristus vstal z mrtvých!, resp. Vpravdě vstal!). Ano, Kristus vstal z mrtvých a je namístě, abychom si to neustále připomínali. Kristus vstal z mrtvých a celý svět byl tou událostí proměněn. Od té doby již nic není jako dřív, od té doby tu už nejsme sami, sami v našich hříších a s našimi hříchy, od té doby víme, že svět má svůj smysl a svůj cíl a my že jsme součástí tohoto smyslu. Od té doby víme, že nám lidem k tomu stačí jedině: přijmout do svých srdcí tu skutečnost. Skutečnost, že Kristus vstal z mrtvých.

Tou událostí, tehdy uprostřed noci prvního dne po sobotě, byl opravdu změněn svět. Byl rozdělen na svět bez víry, svět bez naděje, svět, který spěje ke smrti, a na svět, který patří Bohu. Na svět, v němž Kristus vstal z mrtvých. Svět, v němž ti, kteří tomu uvěřili, začali přetvářet vesmír podle Božího plá-

nu. Byla to hrstka lidí, kteří se přestali bát, přestali počítat své drobné výdělky a výhry, kteří přestali kalkulovat a spekulovat, protože poznali, že Kristus vstal z mrtvých. Za ně, za jiné, za nás, za všechny. Je strhujícím thrillerem, co ta hrstka věřících dokázala. Postavila se nejmocnější říši tehdejšího světa a změnila ji, donesla své vyznání až na konec světa a proměnila ten svět zvěstí Boží lásky. Lidé, kteří uvěřili, že Kristus vstal z mrtvých udělali z filosofického pojmu „demokracie“ program pro nyní více než polovinu zeměkoule, naučili svět svobodě, charitě i milosrdenství, naučili nás vážit si lidských práv, za která Kristus zemřel i vstal z mrtvých. Lidé, pro které slova o Ježíšově zmrtvýchvstání nebyla pouhou floskulí, jezdili léčit ubohé do baráků malárie a malomocenství, díky nim máme ženevské konvence, Červený kříž. Všude tam, kde se bojovalo s temnotou, zlem a bolestí, všude tam, kam člověk přinášel světlo a lásku, zněla zpráva o tom, že Kristus vstal z mrtvých.

Dnešní doba je jiná. Lidi, kteří by byli ochotni za své přesvědčení bojovat a za své skutky nést zodpovědnost nazýváme blázný nebo

Církev v proměně

fanatiky, lidi, kteří věří tomu, že Kristus vstal z mrtvých a jsou ochotni podle toho žít, jsme označili za fundamentalisty. Máme důležitější starosti: DPH, optimalizaci daní, čerpání eurofondů. Uvěřili jsme tomu, že nikoliv Kristovo zmrtvýchvstání, ale úvěrová politika a růst HDP nás spasí. A místo úžasu nad tím, že Kristus za nás a naše hříchy trpěl a zemřel, že Kristus pro nás vstal z mrtvých, tak nadáváme na krizi, vládu, tuneláře.

Asi si teď někdo řekne: další „moudrý stařec“, který žehrá na současný zkažený svět, ale sám neví, co s tím. Řešení tu však je: Kristus vstal z mrtvých, a tím přinesl řešení pro všechny. Přinesl posilu pro slabé, odvahu pro bázlivé, radost pro smutné a cestu pro všechny, kteří se po ní vydají. Kterí uvěří tomu, že věta „Kristus vstal z mrtvých“ není jen pravoslavným církevním folklorem, ale je klíčem k životu. Věřte tomu a neváhejte, protože On také nezávalhal, když šel za vás na smrt. Nebojte se, protože ve světě, ve kterém Kristus vstal z mrtvých, se není čeho bát. Nermuťte se nad svojí ubohou kariérou, protože pokud předáte jen jedinému člověku tu velikonoční jistotu, že Kristus vstal z mrtvých, stojíte po boku největších králů a vojevůdců. Nelekejte se života a netrapte se jeho koncem, On, Kristus přece vstal z mrtvých. Věřme tomu, a postavme na tom naše životy, protože jenom to je naše jistota. Jistota, že Kristus vstal z mrtvých. Vpravdě vstal. Amen.

☒ *Ivan Peschka, administrátor v Desné v Jizerských horách*

Patří ke starokatolickému chápání církve, že v ní nejsou ti „nahore“ a ti „dole“, nýbrž církev je jednoznačně společenstvím, které jako lid Boží putuje dobami. V tomto smyslu je třeba církev nechávat primárně jako instituci, která disponuje pravdou, nýbrž jako společenství hledajících lidí, kteří chtějí pomocí evangelium Ježíše Krista k nové věrohodnosti a nové závažnosti. Tento mýtus putujícího lidu Božího je přitom našim společným snem. Mojžíš vyvedl Izraelity z Egypta a vedl je přes poušť do země zaslíbené. Ale vydat se na cestu může být ošemetná záležitost. Faraón nechtěl nechat Izraelity odejít, mnozí z nich nechtěli odejít kvůli strachu před neznámým, zatímco podle jiných to neprobíhalo dost rychle. Mojžíš by bez Boží pomoci a bez reptání lidu jistě zvolil sem tam i nesprávný směr.

„Quo vadis?“ je latinský obrat znamenající „Kam kráčíš?“. Podle staré legendy potkal apoštol Petr při svém útěku z Říma Krista a ptal se ho „Quo vadis, Domine?“ a dostal odpověď: „Jdu do Říma, abych se tam nechal ukřižovat podruhé.“ Poté se Petr obrátil, byl v Římě uvězněn a ukřižován. Petr chtěl opustit své poslání, a Ježíš ho k této povinnosti vrátil. Na Via Appia v Římě stojí dnes kostel „Domine, quo vadis“ na místě, kde se tato legendární příhoda měla odehrát. Chtěl bych toto latinské rčení vztáhnout na situaci naší starokatolické církve a sice takto: Kam se ubírá naše církev? Kam nás vede Bůh? Co je naším speciálním úkolem dnes?

Když v roce 1872 vznikla naše církev, proročkovala nám římskokatolická církev – jak je

známo – existenci po dobu nanejvýš jedné generace. Stále tu však ještě jsme, přesvědčení o svém poslání. Přesto je situace naší církve – tak jako většiny církví v Evropě – velmi obtížná. Pro mnohé laiky i duchovní je frustrující, když jsou v realitě všedních dní konfrontováni takřka neustále s omezeností, ústupky a narůstajícími problémy. Musíme o to lépe formulovat svoji identitu a koncentrovat se na svůj vlastní úkol: ekumenu a předávání víry dalším generacím.

Naším zásadním pravidlem, naším credem je: tak jako ve staré církvi, jak existovala přibližně do roku 1000 po Kristu, by měl být hlavou i středem všeho a základem víry Kristus, zejména v bohoslužbě naší katolicky orientované církve. Proto je její jméno také starokatolická. Proto jsou v naší církvi pokud možno činěna všechna rozhodnutí v konsensu (jednohlasnosti v tendenci, ale ne absolutně). Každý a každá může spolupřihlasovat a spoluzvažovat.

Nyní bych se chtěl dostat k důležité části svého pojednání: Ať se to někomu líbí či nelíbí, stojíme uprostřed proměny staletého významu. Ta se dotýká všech oblastí našeho života a jde až ke kořenům doposud všeobecně uznávaných přesvědčení. Ovlivňuje všechny naše hodnoty a způsoby vystupování. Taková změna je nad síly většiny lidí. Přináší velikou nejistotu a ztrátu orientace. Mnohým nahání strach. A ze strachu se mnozí, jednotlivci ale i společenství, stahují do hradů pevnosti. A co takováto izolace věřících lidí může znamenat? Pokud ve všech oblastech dochází k tolika rychlým změnám, alespoň v oblasti víry, alespoň v církvi, musí

být všechno (navzdý) stabilní a spolehlivé, všechno musí zůstat při starém. Taková izolace je reakce na strach, ale vůbec nepomůže. Naopak vede do stále větší úzkoprsosti, která potom zmíněný strach ještě zhoršuje. A proto je velmi důležitým úkolem církvi či náboženských společenství dnes zvažovat: Jak bychom mohli v této situaci zlomu zbavit věřící strachu, či jej alespoň zmírnit? Člověk plný strachu vidí jenom nebezpečí, nikoliv však šance. Avšak v takovém zlomu staletého významu tkví také šance stoletého významu. To platí i pro církve a náboženství. V každé církvi a v každém náboženství existují příklady jednostranného vývoje a také slepé uličky. Ty se pak v průběhu času mohly upevnit natolik, že na nějakou nápravu není již ani pomyslení. Vypadá to tak, jako by se nějakou změnou celá církev/celé náboženství roztránilo. Avšak tam, kde je vše zažité bráno v potaz, tam může vzniknout něco nového. Čím větší je krize, tím větší jsou nebezpečí, ale tím větší je také naděje na hlubokou obnovu a zlepšení.

Silné „zemětřesení“ může současně probudit zhlouštěnělé věřící v církvích a zbořit již zvětralá a nefungující opevnění nebo potěmekinovské a tím bezcenné fasády. Takovýto relativní „chaos“ může být pro církve a náboženství očištnou lázní a připomenutím původních kořenů a pohnutek. Pak je možno položit s novou jasností otázku: Co je pro naši víru, pro náš křesťanský a lidský život skutečně podstatné?

Myslím si, že skutečně podstatná je naše spiritualita. Jeden z největších a nejznámějších teologů Druhého vatikánského koncilu, Karl Rahner, vzbudil pozornost výrokem: „Církev budoucnosti bude církev mystická, nebo nebude vůbec.“ Slovo spiritualita je v našem slovníku relativně nové, avšak dnes zní takřka u každého křesťana. Spiritualita

znamená být naplněn duchem. K tomu se musíme nechat duchem uchvátit. Odstranit překážky z cesty. Vnořit se do vnějšího i vnitřního klidu. Naše aktivní myšlení, mluvení a činění odsunout do pozadí. Nechat Boha působit. Nechat jej k nám promlouvat. Odevzdat se mu s důvěrou, aby nás mohl proměňovat ke svému obrazu. Nořit se do vlastních hlubin, tam kde lze nalézt naše vlastní já a kde přebývá i duch Boží. Otec Anselm Grün mluví o tom, že v hlubině našeho bytí je svatyně, kam má přístup jenom Bůh a moje ego. A moje já pouze tehdy, když nechá přede dveřmi všechna sebeodsouzení. Kontemplace, meditace, vnoření se. Mnohým jsou tato slova známá v teorii i praxi. V křesťanských církvích se mnozí naučili

jenom předmětnou meditaci, tzn. meditaci nějakého textu, nějakého zobrazení nebo nějaké události z života Ježíše atd. Pod obohacujícím vlivem buddhismu a bohudíky znovuobjevené křesťanské mystiky se dnes snažíme o „nepředmětnou“ neboli „nadpředmětnou“ meditaci. Při ní je důležité se zcela uvolnit a nechat Boha působit. Tímto způsobem získává mnoho lidí nejrůznějších náboženství jakousi zkušenost s Bohem. Nacházejí, tuší, zakoušejí a cítí Boha. Ten se s nimi spojuje a oni s ním.

Jde o zkušenost jednoty s prazákadem našeho bytí. Jde o zkušenost být spojením se zdrojem i pramenem života, lásky, naděje a požehnání a co více; být s nimi „slitinou“. Je to nepopsatelná zkušenost lásky. Proto zakoušejí kontemplativní lidé „všeobecnou jednotu“, tzn. jednotu všech a všeho s Bohem. Bůh je ve všem, všechno je v Bohu. Všechno nachází svoji jednotu v Bohu. Měl by a může z toho prýstit veliký a hluboký pocit dobré vůle vůči všem lidem a všem bytostem.

Pochopitelně, že nebudeme v budoucnosti jednomu meditovali. My lidé jsme partneři Boha. S ním chceme vytvářet další vývoj: vlastní život, proces dějin, ale také cestu církve. Z pramene našeho křtu přichází orientace, rozhled, síla, dlouhý dech a naděje. Harmonickým spolupůsobením s Bohem se nám otevírají nové tak řečeno i „boholidské“ možnosti. Skrze ně můžeme kvalitativně lépe utvářet náš život i svět.

☒ *Toni Wenter, lektor starokatolické diasporní obce Voradelberg v Rakousku
přeložil Josef König*

Kostel Nanebevstoupení páně v Desné

Nejstarší zmínka o počátcích starokatolického hnutí v Desné pochází z roku 1883. Tehdy došlo k ustavení Spolku starokatolických přátel pokroku, který byl oficiálně uznán následujícího roku. V roce 1889 měla již starokatolická obec v Desné více než 1000 osob a tak se objevila potřeba postavit si vlastní kostel. Díky dárkyni z Bonnu a sbírkám místních občanů organizovaných Spolkem pro podporu starokatolické bohoslužby, bylo možné položit dne 22.9. 1889 základní kámen kostela „Nanebevzetí Páně“. Následná výstavba kostela trvala 13 měsíců a jejím autorem v historizujícím novogotickém slohu byl stavitel Stephan Umman z nedalekého Polubného. Již 19.10. 1890 kostel vysvětil správce biskupství Miloš Čech a starokatolíci v předvečer vysvěcení uspořádali slavnostní průvod s lampiony a pochodněmi.

Pro desenské starokatolíky bylo vysvěcení kostela nepochybně velkou událostí, protože zde byli od dob počátků hnutí neustále perzekuováni stran rakouských c. a k. úřadů, které se snažily rostoucímu hnutí všemožně znesnadňovat existenci. Opatření, jenž měla zabránit přestupům do starokatolické církve zavedli také místní římsktí katolíci. K uznání samostatné farnosti Desná došlo kvůli těmto překážkám až roku 1907 – tedy po dvaceti letech od podání první neúspěšné žádosti. Vlastní stavby kostela se situace dotkla, když místní úřady starokatolíkům nepovolily oficiálně vystavět kostel a tak musel být uváděn

jako spolkový dům. Brožura sepsaná a vydaná u příležitosti založení kostela starokatolickým duchovním Antonem Absengrem, která popisovala pro starokatolíky nelehké období předešlých 17ti let byla zkonfiskována úřady. Roku 1898 byla ke kostelu přistavěna fara, která k němu dodnes přináležejí jako součást památkově chráněného areálu starokatolického kostela Nanebevzetí Páně a fary v Desné.

Obec která měla v roce 1890 více než 2000 převážně německy hovořících členů se výrazně zmenšila s odsunem Němců po druhé světové válce. V období od konce druhé světové války do roku 1968 nebyl kostel spravován církví, což mělo za následek ztrátu části vybavení kostela a fary. Kostel i fara jsou nyní majetkem církve a od roku 1998 zde trvale přebývá kněz.

Kostel Nanebevzetí Páně je po stavebně-historické stránce cenný zejména svým půdorysným situačním usazením v urbanistické struktuře obce, kde vytváří výraznou místní dominantu. Významnou hodnotou stavby je také její dispoziční uspořádání a materiálová skladba stavebních konstrukcí, doplněných v rámci interiéru a exteriéru řadou pozoruhodných architektonických a uměleckořemeslných detailů. Starokatolický chrám je nejstarší sakrální památkou obce Desná. (Druhý místní kostel římskokatolický, zasvěcený Nanebevzetí Panny Marie pochází až z roku 1903.) Jednolodní novogotickou stavbu výrazně převyšuje věž na západním průčelí, kde je umístěn hlavní vchod. Čtyřboká věž zakončená vysokou Jehlancovou

obraz s žehnajícím Kristem namaloval Antonín Sturm. Stejně stará je i menza, kostelní lavice a vyřezávaná kazatelna. Secesní křišťálový lustr uprostřed lodi, vyrobili v místních sklárnách.

Kostel se v současnosti bohužel nachází v havarijním stavu (zejména střecha, okna, omítky) a vyžaduje celkovou rekonstrukci. V loňském roce se podařilo s podporou MK ČR zrestaurovat zchátralá vitrážová okna v presbytáři a v současnosti probíhá přípravná fáze projektu opravy střechy kostela v součinnosti s Národním památkovým ústavem.

Vzhledem k vysokým finančním nákladům potřebným pro kompletní obnovu kostela s farou a pastoračním perspektivám v oblasti, zůstává otázka budoucnosti areálu otevřená.

☒ *Lucie Kodišová*

střechou je prolamována dvojicemi úzkých okének a doplněna věžními hodinami z roku 1900, které jsou díky starostlivé správě pana Emila Beldy stále funkční. Podélnou loď krytou sedlovou střechou uzavírá pětiboký presbytář. Boční zdi jsou zvnějšku členěny jednoduchým opěrným systémem. Okna s lomenými oblouky zdobí jednoduché kružby a pestrobarevné vitráže.

Vybavení interiéru je provedeno z větší části v souladu s architekturou kostela a převážně odpovídá původnímu stavu. Dřevěný novogotický oltář vyřezal Jindřich Černý, oltářní

Literatura k tématu

KOLÁČEK, Karel. *Vznik a vývoj starokatolického hnutí na území severních Čech do roku 1946*. Brno : L. Marek, 2006

KOPEČNÝ, Pavel. *Původní starokatolické kostely*. Vizovice, 2010

NEŠPOR, Zdeněk R. *Encyklopedie moderních evangelických (a starokatolických) kostelů Čech, Moravy a českého Slezska*. Praha : Kalich, 2009

O světle, které totalitní tma nepohltila

V pátek 7. ledna tomu bylo 20 let, kdy nás opustil biskup Augustin Podolák. Protože většina z nás, starokatolíků přišla do církve později, stojí za to připomenout si toho to pro naši církev tak významného muže.

Na jaře 1968 se díky politickému uvolnění i starokatolické církvi otevřely nové naděje. Po mnoha letech se v červenci 1968 konala řádná synoda, která mohla po 22 letech opět zvolit biskupa. PhDr. Augustin Podolák, který byl zvolen drtivou většinou hlasů, byl pak v prosinci téhož roku za předsednictví arcibiskupa A. Rinkela vysvěcen v katedrále sv. Gertrudy v Utrechtu a brzy poté uveden do úřadu ve varnsdorfské katedrále.

Církev pod vedením nového biskupa na krátký čas nabrala nový dech. Zvětšovaly se počty křtů a konverzí a do církve našlo cestu mnoho mladých lidí. Poprvé od II. světové války začínají studovat bohoslovci. Jejich studium vyjednal biskup na tehdejší Husově fakultě, kde pro ně také sám konal přednášky ze starokatolických disciplin.

Bohužel po několika letech, v lednu 1971 vydává církevní tajemník hl. m. Prahy biskupu Podolákovi zákaz sloužit bohoslužby v Praze. Biskup očekává tvrdé zásahy proti církvi i proti své osobě, v církvi se hovoří o jeho brzkém uvěznění. V červnu 1971 se proto rozhodl ve varnsdorfské katedrále tajně vysvětit čtyři kněze (Sainer, Bastján, Kostohryz a Hejbal) a jednoho jáhna (Plachý). Na podzim roku 1971 byl biskup Podolák znovu zbaven státního souhlasu a o Vánocích jsou mu při domovní prohlídce zabaveny biskupské insignie, archiv a klíče od katedrály. Nastává

další velmi těžké období, které skončí až změnou režimu koncem roku 1989.

Do té doby pod vedením biskupa tajně pracují skupinky věřících se svými duchovními, kteří nepřistoupili na kolaboraci s komunistickým režimem.

Biskup Podolák je posléze donucen odstěhovat se z Varnsdorfu, aby nebyl na očích věřícím, a nachází bydliště v domě, který zakoupila rodina jeho mladšího syna v nedalekém Cvikově. Odtud tajně řídil církev a konal svou biskupskou službu. Zde se tajně scházeli jemu věrní duchovní a někteří věřící. Jeho pastýřské listy, celý ten čas tajně šířené, byly pro mnohé jediným kontaktem s biskupem a nadějí, že možná ještě přijdou lepší časy.

Po listopadu 1989 se biskup Augustin Podolák směl opět ujmout své služby. V té době mu bylo 77 let a léta perzekuce se podepsala na jeho zdraví. Přesto však znatelně omládl a s novou silou se pustil do obnovy církve. A nebylo to jednoduché. Pražské kaple stále ještě okupoval kněz, který má lví podíl na Podolákově perzekuci, některé farnosti vůbec nefungovaly.

Po mnoha formálních problémech a těžkostech se díky iniciativě starokatolických duchovních a věřících v Praze dne 29. 4. 1990 schází 38. synoda, která se při zahájení sama definuje jako Synoda obnovy. Demonstrativně a jednomyslně se hlásí k nepřerušené jurisdikci biskupa Podoláka. Nastoluje právní stav a distancuje se od minulosti a jejích státem vnucených představitelů, včetně tzv. synod, orgánů a funkcí, které byly v rozporu se synodním řádem. Jurisdikce biskupa Podoláka byla akceptována

i československými státními orgány. Byla obnovena řádná duchovní služba ve všech tehdejších farnostech.

Otec biskup Augustin pracoval naplno. Spousta korespondence, nespočetná setkání, mnoho cest doma i v zahraničí... Byl šťasten, že může vidět církev svobodnou, vděčen, že se dočkal, ale vlastně už se se všemi loučil. Ačkoliv nikdo z jeho nejbližších spolupracovníků si nepřipouštěl jeho podlomené zdraví, v osobních rozhovorech v druhé polovině roku 1990 mluvil o tom, jak v církvi dál, až mezi námi nebude.

V pondělí 7. ledna 1991, ráno po slavnosti Zjevení Páně, otec biskup Augustin zemřel. Přál si, aby nebyl pohřben ve Varnsdorfu, odkud byl vyhnán. Na přání synodní rady i jeho rodiny 14. ledna 1991 předsedal pohřebním obřadům ve Cvikově jeho dosavadní generální vikář Dušan Hejbal a tam jsme ho s kněžími a se zástupem věřících doprovodili ke hrobu, který dnes zdobí obyčejný dřevěný kříž. Byl v čele církve 40 let, z toho jen 4 roky zcela svobodně.

Nástupcem biskupa Podoláka byl 23. února 1991 na 39. synodě zvolen Dušan Hejbal, který je třetím biskupem české starokatolické církve.

☒ *Dušan Hejbal, Jiří Konvalina*

Jako připomínku biskupa Podoláka připoujeme neformální rozhovor, který s biskupem 7. března 1990 vedl Dušan Hejbal, a který byl uveřejněn v nultém čísle časopisu *Communio* v dubnu 1990.

Tím ranním autobusem z Prahy na sever Čech nejedu poprvé. I v dobách nejtemnějších jsme se v něm, my spolubratři, scházeli aspoň na Zelený čtvrtek ráno. Při svěcení olejů jsme pak obnovovali i svůj kněžský slib. První léta v katedrále, pak v malém domku, který se stal „biskupskou rezidencí“. Se zatajeným dechem a s úctou jsme v paramentech z obyčejné látky koncebrovali s člověkem, v jehož osobě se spojuje autorita profesora a pastýře, asketická pokora a skromnost a nesmírná dobrota, s níž otvírá své otcovské, chápající srdce všem. Až na pár let ho vlastně katakomby provázejí celý život. Před dvaceti lety jsem ho viděl poprvé u oltáře. Měl jsem pocit, že se jeho křehká postava úctyhodného zjevu s hustými bílými vlasy každou chvílí vznese. Každé jeho kázání bylo hlubokým zážitkem...

PhDr. ThLic. Augustín Podolák, biskup-ordinář Starokatolické církve v ČSR.

Sedíme proti sobě a jako vždy naslouchám člověku, s nímž strávit půlden má hodnotu semestru theologie. Mluvíme o začátcích jeho dráhy:

Roku 1930 jsem vstoupil do noviciátu dominikánského řádu v Olomouci. Po roce noviciátu jsem vystudoval čtyři semestry filosofie ve vlasti a od roku 1933 do roku 1939 další čtyři semestry filosofie a osm semestrů teologie a církevního práva na papežském mezinárodním institutu Angelicum v Římě,

kde o pár let později studoval i nynější papež. Na počátku války jsem se vrátil do Čech. Byl jsem jmenován profesorem filosofie a teologie na řádovém generálním studiu v Olomouci a brzy na to i na teologické fakultě. Po uzavření univerzity Němci mne arcibiskup Prečan pověřil též přednáškami církevního práva. Bylo mi 27 let. Stal jsem se i redaktorem Filosofické revue. Poněvadž jsem přišel na fakultu později, unikl jsem slibu věrnosti Hitlerovi, který ostatní profesori museli skládat. Když byl dr. Habáň jmenován provinciálem, generál řádu Gillet, kterého jsem znal již z Říma, mne pověřil jeho dosavadními funkcemi. Tehdy byl předpis, že se nesmí přednášet česky. Jednu z disciplin, dějiny filosofie, jsem však česky přednášel. Kdosi informoval gestapo a to zakročilo. Spravilo to, po lidsku řečeno, pár facek. Iritovalo mne však, že mne nadřizení nepomohli. Nesnáze vyvrcholily mým odchodem z řádu. Odešel jsem do Prahy, kde tehdy bydleli moji rodiče. To bylo roku 1942.

Otče biskupe, krátce potom jste spolupracoval s odbojem. Jak k Tomu došlo?

Moji rodiče za okupace utekli z jižních Čech a usadili se v Praze v dělnické kolonii v Hloubětíně. Mými sousedy byli dělníci z nedalekých továren, mezi nimi i komunisté. Záhy jsem se stal členem ilegální skupiny Rudolfa Vetišky, parašutisty vyslaného z Moskvy, který se tu skrýval. Byl to švec a koktal. Později se stal ředitelem politické školy ÚV KSČ. Po válce mne obyvatelé kolonie zvolili prvním předsedou revolučního národního výboru. Volba byla veřejná, na náměstí. Spolupráce však netrvala dlouho.

Poukázal jsem na to, že při zabírání bytů po Němcích komunisté kradli cennosti a tak mi dovolili pracovat v Lokomotivce Libeň jako pomocný dělník.“

První léta po válce pro Vás znamenala také další životní změny...

Ano, oženil jsem se a stal jsem se duchovním starokatolické církve. Moje budoucí žena studovala právnickou fakultu. Přesvědčil jsem ji postupně, že v socialistickém systému nemá cenu studovat právo. Brzy na to jsme se vzali. Po svatbě jsem šel na vojnu. V roce 1947 jsem se náhodně seznámil se správcem starokatolického biskupství V. J. Rábem a ten mne přijal jako duchovního. Působil jsem v pražské farnosti. Roku 1950 po abdikaci V. J. Rába jsem byl zvolen správcem biskupství a jako takový uznán od utrechtského arcibiskupa, který je prezidentem Unie starokatolických církví.

Vraťme se ale k roku 1949. Tehdy Vám ze strany státu, nebo spíše ze strany KSČ byla učiněna poněkud kuriózní nabídka...

Jednou, brzy po internaci arcibiskupa Beraňa, mne vyhledal pověřenec ÚV KSČ a navrhl, abych se jako aktivní účastník odboje stal pražským arcibiskupem. „Jak bych mohl? Vždyť jsem ženatý!“

„To nám nevadí.“

Měl jsem s těmito lidmi jisté zkušenosti, které radily být opatrný a neodmítnout přímo, proto jsem nesměle namítl: „Nenajde se nikdo, kdo by mě vysvětlil!“

„Už máme dva maďarské biskupy, kteří jsou připraveni...“

„Jsem mladý, 38 let, církev mne nepřijme, co tomu řeknou duchovní?“

„Však my už si je uklidníme!“

„Promiňte, něco takového si netroufám,“ ukončil jsem rozhovor. O absurditě této nabídky netřeba mluvit. Pověřenec odešel. Byl jsem v nemilosti. Znovu jsem si uvědomil, co je to za společnost, že s tím nemohu mít nic společného...

S jakými problémy jste se potýkal jako nejvyšší představitel Starokatolické církve v ČSR v době, kdy začali vládnout komunisté?

Církev byla po válce zdecimovaná. Mnoho duchovních i věřících v německy mluvících farnostech bylo odsunuto. Chyběli kněží. Brzy se objevil jakýsi pan Pulec, suspendovaný mým předchůdcem už rok po vysvěcení. Fňukal, že se mu stala křivda. Chtěl jsem mu dát novou příležitost. Zdaleka jsem ještě netušil, o koho jde. Věřící si pak stěžovali na jeho teatrální, komediální vystupování u oltáře. Snažil jsem se mu domluvit, aby se choval důstojně. Oficium residentiae mi ukládalo přestěhovat se do Varnsdorfu, místa katedrály. Do severních Čech jsem stejně již předtím dojížděl konat bohoslužby.

Padesátá léta znamenala pro představitele církvi perzekuce. Jak tomu bylo u Vás?

Za války ve starokatolické církvi působil kněz M. Vochoč. Kolaboroval s nacisty, což mu po roce 1945 vyneslo vězení. V té době jsem finančně podporoval jeho rodinu, která strádala v Jablonci. Šlo přece jen o spolubratra. Když byl po sedmi letech propuštěn, přimlouval jsem se, aby mohl znovu působit. „Vrhá to na Vás špatné světlo, excellence, když se

přimlouváte za kolaboranta,“ řekl mi tehdy pracovník úřadu pro věci církevní. Po dvou letech se však situace nečekaně obrátila. Tento bývalý kolaborant byl přes protesty věřících státem podporován, zatímco mně zapečetili kostel a vyhnali z fary ve Varnsdorfu. S manželkou a pěti dětmi nás vystěhovali do bytu o dvou malých místnostech. Na dvoukoleovém vozíku jsme přes celé město jako žebráci vozili nábytek. Dál jsem však konal tajně pro věřící bohoslužby. Těsně před Vánoci roku 1956 jsem byl poprvé zatčen a souzen pro velezradu. Živě si vzpomínám, jak moje manželka, než mne odvedli, tajně mně strčila do kapsy pár kousků vánočního cukroví, moc jsme ho tenkrát neměli...

Vím, že Vaše paní s Vámi dodnes hrdinně snáší všechny příkoří a bezpráví. Při nelehkém úkolu manželky věčně pronásledovaného biskupa spolu s Vámi vzorně vychovala sedm dětí. Tehdejší vládcí vytvářeli povědomí o značném bohatství církevních hodnostářů. Jaké Vám „nová spravedlivá společnost“ poskytla sociální podmínky?

Pracoval jsem na poště, denně chodil deset kilometrů pěšky do práce v Rumburku, to vše za 1400 Kčs včetně přídatků. Po celou dobu jsem dál tajně řídil církev, konal bohoslužby, křtil, bírmoval, pomáhal ještě ubožejším, než jsme byli my. Kromě pomoci Boží, věrných, kteří při mně stáli, byla mi hlavní oporou moje manželka. Byla první ženou, která ve Velvetě Varnsdorf vykonávala mužskou práci. Následkem různých výslechů, ne vždy bez ran a kopanců, začal jsem ztrácet sluch. Tehdy jsem zvláště cítil, jak silnou je mi oporou.

Pak přišlo jaro 1968...

Církvi se otevřely nové naděje. Po mnoha letech dalo MK souhlas ke svolání synody, která se sešla, aby po 22 letech zvolila biskupa. I když se dva pánové, Pulec a Trousil, snažili hlasování ovlivnit, zástupci věřících mne zvolili biskupem. V prosinci 1968 jsem v Utrechtu přijal biskupskou konsekraci a zakrátko poté jsem byl intronizován ve varnsdorfské katedrále.

Tu historii znám: nabitá katedrála v holandském Utrechtu, světitel, arcibiskup Andreas Rinkel, si svého svěcence oblíbil pro jeho skromnost i vědecký věhlas. Kromě velkého počtu biskupů z Holandska a Německa i osobní delegát arcibiskupa z Canterbury – biskup z Kentu. Při biskupských konferencích v následujících letech patřil k theologické elitě a nejednou zasáhl v zásadních rozhodnutích. Jeho hledisko – katolicita a episkopálie. Ne náhodou byl a je srovnáván s „kališným“ arcibiskupem Rokycanou. Nepřátelé této orientace mu proto posměšně říkali „papežík“. Při posledním zasedání biskupské konference v Bonnu svým typickým energickým vystoupením roztleskal kongresovou halu plnou starokatolické mládeže...

Otče biskupe, v zahraničí jste byl velmi populární. Jaké bylo Vaše působení ve vlasti?

Vše bylo velmi nadějně, naše pozice ve světě, perspektivy doma. Byl jsem přijat prezidentem republiky. Moji bohoslovci studovali na Husově fakultě a já sám jsem jim mohl přednášet, především dogmatiku a morál-

ku. Udělil jsem stovkám mladých lidí svátost biřmování. Mohl jsem vysvětit brzy 7 kněží a 2 jáhny. Náboženský život v obcích se začal brzy probouzet. Církvi, která se v minulosti mnohdy stala služkou mocných, jsem se snažil vtisknout ducha obnovené církve kališné. Docílil jsem nadějných ekumenických vztahů. Vřelé osobní přátelství jsme navázali s kardinálem Trochtem, spolu jsme konali ekumenické bohoslužby. Měl jsem kolem sebe mladé lidi... A vše znovu pohaslo. Proč? Hájl jsem čistotu oltáře... Proti jedné takové figuře...

Otče biskupe, i Vaše oběti přinesly křesťanům tohoto národa adventní rosu svobody. Prosím Vás ještě o pár slov...

Jen lze žasnout před Boží moudrostí a prozřetelností, která z takové mizérie udělala nové možnosti... Pane, v tvých rukou je všechno. Charakteristika křesťanské mystiky je právě v tom otevřeném čekání na to, co dokáže Všemohoucí s naší lidskou bídou. Já totiž osobně věřím, že křesťanská dokonalost a plný křesťanský život je ve skutečnosti křesťanské mystiky, což je v podstatě život s Bohem už na zemi.

Otče biskupe, dnes jste možná poslední, kdo vychází z ústraní a ujímá se důstojně své služby. Věřme, že tentokrát doba samozvaných samovládců definitivně končila. Děkuji Vám za rozhovor.

Můj biskup. Když mne při loučení po kněžsku líbá, říká latinsky: Pokoj tobě a církvi svatě Boží.

V dopise ze dne 26. 2. 1990 píše místopředseda vlády ČSSR ThDr. Josef Hromádka: „Vaše excelence, odpovídám na Váš dopis

ze dne 16. 2. 1990, který jsem si přečetl se vřelými sympatiemi k Vaší osobě. Oceňuji Vaš statečný postoj jako skutečného biskupa a pastýře Vaší církve a jediného představitele Vaší církve navenek...“

Dovětek: v roce 1970 vynáší biskup dr. Podolák suspensi na duchovního pražské obce dr. M. Pulce. Narušoval řád bohoslužby, zejména v přísluže eucharistie, což považoval za „okrajovou záležitost“. Víno z hospody, místo hostie ušmudlaná houska od svačiny. Již dříve dr. Pulec publikoval náboženství znevažující články v komunistickém tisku. Tehdy se mu za tiché podpory normalizátorů podařilo paralyzovat činnost synodní rady. O několik let později se sám nechal zvolit jejím předsedou a měl v ruce vše. V roce 1970 se rozpoutalo peklo. Anonymy, výhrůžky, nátlak. Zuřivá kampaň proti biskupovi a jeho věrným. Ministerstvo vnitra ovlivňuje další jednání na MK, které dál působí jen jako trapná fraška. Suspendovaný kněz se vysmívá svému biskupovi dopisem jakoby opsaným z Rudého práva. Na NVP úraduje ambiciózní dr. Jelínek. Od počátku sabotuje všechny kroky dr. Podoláka. Díky němu dr. Pulec dostává zelenou, zasloužilý normalizátor funkci náměstka ministra. Pro biskupa zbývá almužna 530 Kčs pro devíticennou rodinu. Čistá práce! Jistě právem je tehdy v brožurě vydané pro vnitřní potřebu likvidátorů náboženství atheista v církevním rouše vychválen: „Vedení církve, duchovní a věřící nevytvářejí napětí ve vztazích mezi církví a státem, pozitivně se vyjadřují k mezinárodní a vnitřní politice čs. vlády a přispívají svou prací k výstavbě socia-

listické společnosti v Československé socialistické republice.“

Co dodat? Arogantní výsměch Prozřetelnosti? Komu se tu sloužilo? Kdo byl uražen a kdo byl klamán? Kdo sloužil totalitě a komu sloužila totalita? Můj tehdejší spolužák, mladý Pulec, tehdy vykřikoval, že čas pracuje proti nám... Jako kněz odsouzený k 18 letům katakomb, samizdatu, věčným obavám z perzekuce, k touze se ve službě Pánu rozdat, k touze se vši demlovskou tragikou jen zčásti naplňované, jako služebník neužitečný a nevyužitý mohu jen dodat: Bůh nebyvá dlouho posmíván!

Prohlášení PhDr. ThLic. Augustina Podoláka, biskupa ordináře, ze dne 14.2.1990 má čtyři strany. Je v nich utrpení. Šokující pro ty, kteří nevěděli, jak se dá pošlapat a zneuctít člověk, kterých naše vlast měla a má bolestně málo. Proč? Jen v tajemství kříže je odpověď. „Krev mučedníků je setbou křesťanství“ bylo mottem samizdatového pastýřského listu Otce biskupa Augustina před velikonoci 1972, když jsme byli pronásledováni jen proto, že jsme se ho zastali, že jsme vzali vážně věrnost, kterou jsme při svěcení slíbili. Jen proto. V době, kdy si velerada dělila první krvavé peníze. V době, kdy tehdejší pražský biskup dr. F. Tomášek píše: Excellence, já Vás chápu...

Církevní heraldika

Na úvod nového seriálu si připomeňme, co to vlastně „heraldika“ je. Heraldika je nauka o znacích a umění je tvořit. Proto je heraldika zároveň věda i umění, skromněji řečeno, stojí na pomezí historických věd a výtvarných umění.

Obvykle se uvádí, že používání znaků (znakových figur) se poprvé uplatnilo v křížových válkách (v letech 1095 – 1270), v nichž se pro rychlou orientaci válčících začalo používat obrazových symbolů. Těmi se označovaly praporce vojenských oddílů a jednotlivcům jejich štíty. Po zrušení šlechtictví v Československu roku 1918 pokládali někteří lidé heraldiku za uzavřenou záležitost. Přesto se však heraldika dodnes živě uplatňuje v oblasti:

- státní (znaky států, znaky krajů);
- městské (znaky měst, městysů a obcí);
- znaky církevní (osobní a institucí).

Církevní heraldika

Církevní heraldika je dodnes živá u některých církví (římskokatolická, řeckokatolická, starokatolická, anglikánská, církve reformované). Zvláště rozvinutá je u církve římskokatolické a naší sesterské anglikánské církve.

Jestliže se vznik obecné heraldiky klade do dob křížáckých válek, doba vzniku církevní heraldiky se proti té světské opozdila. Znaky mají církevní instituce, komunity, kláštery a jednotliví duchovní za předpokladu, že si znak zvolí. Znak byl užíván nejen vyššími církevními představiteli, ale i nižšími osobami duchovního stavu a přísluš-

níky některých řádů nebo klášterů. Mnohý si ve středověku přinášel ke znaku církevní hodnoty i své rodové znamení. Jen prostí členové žebavých a mnišských řádů se heraldice nevěnovali, neboť jim to odpírala přísná řehole.

Církevní osoby a instituce používají kromě znaků i štíty. Ale zatímco světská heraldika umísťuje nad štítem přilbice, klenoty a pokrývky, církevní znaky mají odznaky duchovní „moci“: klobouky se šňůrami a třapci, kříž, mitru a berlu.

Na rozdíl od světského znaku (který byl udělen, dědil se apod.) se církevní znak získává, a to:

- příslušností k církevní komunitě;
- nabytím církevní hodnosti.

Do udělení církevních znaků světský panovník nezasahoval (jak tomu bylo ve světských případech) a volba znaku při nabytí církevního úřadu byla ponechána především na vůli jeho nositelů.

V římskokatolické církvi se dnes užívání znaků řídí tzv. Motu proprio papeže Pavla VI. z 31. 3. 1969. To je důležitou instrukcí upravující oblečení, titulování a užívání znaků kardinálů, biskupů a nižších prelátů. zatímco v titulování a oblečení došlo ke změnám, i nadále zůstalo kardinálům a biskupům dovoleno užívat jednoduché a zřetelné znaky. Odstranilo se však zobrazování mitry a berly nad znakem a za štítem je pouze kříž převýšený kloboukem. Současný papež Benedikt XVI. provedl „revoluční“ změnu ve znaku papežů, když odstranil nad svým znakem tiáru (korunu trojí moci) a má nad

laienforum '11

Pozvání na mezinárodní starokatolické forum laiků 2011 ve Štýrském Hradci (Graz)

štítem mitry s klíči a pod znakem arcibiskupské pálium (viz obrázek nahoře).

Církevní heraldika tvoří jednu z nejobtížnějších součástí heraldiky, protože v ní neplatí zásada dědičnosti a každý znak je nejen jiný, ale mnohdy dochází i k porušení vžitých zvyklostí. Patří dodnes k živému odvětví heraldiky, byť někdy opomíjenému.

Příště si povíme více o jednotlivých částech církevních znaků.

Více informací o církevní heraldice najdete také na webových stránkách: <http://sassmann.webnode.cz/>.

☒ Alois Sassmann, Jiří Konvalina

Každý rok se setkávají angažovaní starokatoličtí laici střídavě ve Švýcarsku, Nizozemsku, Rakousku, Česku a v Německu a sporadicky i v dalších zemích, aby se osobně poznávali, společně se modlili a diskutovali o víře a církevních tématech.

Letošní laienforum se bude konat od středy 10. srpna do neděle 14. srpna v rakouském Štýrském Hradci. Místem ubytování a stravování bude přívětivý klášter milosrdných sester s velkou zahradou nacházející se ve středu města.

Tématem shromáždění 2011 bude „Jak prožívá starokatolická církev své poslání?“ staré dědictví kontra nové ideje uzavírání se nebo otvírání se názorové rozdíly v jednotlivých církvích poznávání starokatolické obce i města Graz

Cena je 280 EUR za ubytování, stravu bez nápojů a účastnický poplatek. Organizovanou přepravu sponzoruje naše církev. Zájemci se mohou přihlásit na e-mailové adrese.

pratele.laienfora@gmail.com.

☒ Lucie Kodišová

Rozhovor s...

Monikou Mádlovou

Na Velký pátek se v katedrálním chrámu sv. Vavřince skuteční netradiční pašijová hra. Netradiční bude především svým pojetím, kdy se dobové reálie budou mísit s těmi současnými. S autorkou scénáře a režisérkou Pašijových her jsme proto připravili krátký rozhovor.

Mohla by ses pro ty, co tě neznají krátce představit?

Jsem ve starokatolické církvi už asi rok, konkrétně tedy v pražské farnosti. Organizuji zde různé nepravidelné i pravidelné akce, jako filmový klub a literární klub, a vůbec jim tu lezu na nervy, jak jsem hrozně aktivní. Navíc se teď chystám nastoupit na teologickou fakultu, pokud vše vyjde, takže se mě tu jen tak nezavím (smích).

Jak vznikla myšlenka pašijových her?

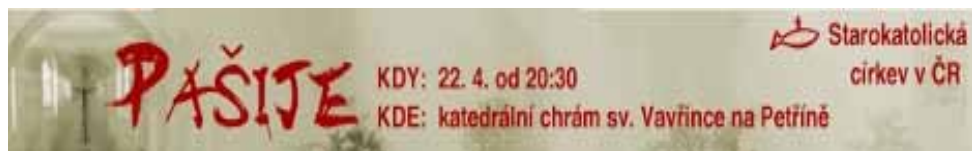
Přestoupila jsem do církve o velikonočních svátcích, a jak jsem byla plná velikonoční nálady, přemýšlela jsem, jak bych se do jejich oslav sama zapojila. Původně jsem chtěla napsat divadelní ztvárnění křížové cesty, ale dozvěděla jsem se, že ty už jsou dvě, i když jen čtené, a tak to překrystalizovalo v nápad udělat pašijovky. Tehdy jsem netušila, co mě čeká a tak jsem na to kývla (smích).

Co tě při psaní scénáře inspirovalo a z jakých zdrojů jsi čerpala?

Čerpala jsem hodně z knihy Josefa Bohumila Součka „Utrpení Páně podle evangelií“. Četla jsem pašijové hry podle čtyř evangelií a samozřejmě Evangelia samotná. Podstatné byly také teologické rozhovory s Dušanem Hejbalem a Petrem Vinšem. Výpravu jsem konzultovala se svou spolubydličkou Ivanou Kugleovou, která si v představení zahrává vojáka. A při samotném psaní scénáře jsem dost často poslouchala muzikál Jesus Christ Superstar, konkrétně broadwayské zpracování z roku 2000, ale ten měl spíš podkreslovací funkci.

V čem se tvá hra liší od tradičního pojetí pašijových her?

Je to moje dílo! (smích). Hra je zpracována moderně, dobové reálie jsou prokomponovány s moderními. Hodně pracuji s hudbou, která má dokreslit děj, za což mě herci trochu nenávidí a já si to vizuálně užívám (smích). Hudbu k představení jsem sama vybrala a dvě skladby složil speciálně pro představení Vojta Starý, varhaník pražské farnosti, který se vám představí jako Ježíš. Navíc jsem scény zatýkáni a mučení nechala v „režii“ šermířů ze skupiny Ordures, čímž se staly přesvědčivějšími.

Jaké je herecké obsazení?

Kromě těch výše uvedených, mi ve hře hraje celkem 19 herců, takže všechny vyjmenovávat nebudu, ale ráda bych ještě zmínila dva profesionální herce z Malého Vinohradského divadla – Petra Pochopa a Lukáše Šolce, kterým jsem moc vděčná, že se projektu zúčastní. Můžete se také těšit na geniální ztvárnění Piláta, kterého hraje Dušan Hejbal. A v dalších rolích vystoupí mí přátelé, amatérští herci, a bratři a sestry z pražské farnosti.

Celá hra bude probíhat v kostele, co to s sebou přináší?

Scénář jsem od počátku psala na míru katedrálního chrámu sv. Vavřince a nebála se

použít celý prostor. Náročnější je to ovšem pro herce, kteří se musejí poprat s odlišnou akustikou v různých částech kostela.

Co pro tebe bylo při tvorbě nejnáročnější?

Když jsem začala před rokem psát scénář, bylo nejtěžší ho dokončit. Když jsme začali zkoušet, bylo pro mě nejtěžší dostat herce na zkoušky (s úsměvem). Náročná je také organizace výroby kostýmů, rekvizit a tak dále...Čili práce, kterou má běžně na starosti dramaturg, scénograf, kostymérka či produkční, si pokouším zorganizovat sama.

Je něco, co bys chtěla divákům vzkázat?

Mohou se určitě těšit na to, že posledním chvílím našeho Pána nebudou jen přihlížet, ale stanou se jejich součástí. Je také dost možné, že Pašije už se v tomto podání a zpracování nikdy nebudou reprizovat, takže to bude opravdu jediná a jedinečná příležitost je shlédnout.

Takže si je nenechte ujít! Věřím, že litovat nebudete...

☒ *připravila Lucie Kodišová*

Velikonoce 2011

ve vybraných farnostech

brno

Květná neděle 17. 4. v 16.30 h eucharistická slavnost se svěcením ratolestí

Zelený čtvrtek 21. 4. památka poslední večeře Páně, v 18.00 h eucharistická slavnost

Velký pátek 22. 4. památka utrpení a smrti Páně, v 18.00 h liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 23. 4. slavnost Zmrtvýchvstání Páně, ve 20.00 h liturgie velikonoční vigilie

desná v jizerských horách

Květná neděle 17. 4. v 10.00 h eucharistická slavnost spojená s průvodem s ratolestmi

Zelený čtvrtek 21. 4. památka poslední večeře Páně, v 18.00 h eucharistická slavnost (se sederovou hostinou)

Velký pátek 22. 4. památka utrpení a smrti Páně, v 18.00 h Velkopáteční meditace v přírodě

Bílá sobota 23. 4. slavnost Zmrtvýchvstání Páně, v 21.00 h liturgie velikonoční vigilie v pražské katedrále sv. Vavřince

Hod Boží velikonoční, 24. 4. v 10.00 h eucharistická slavnost

jablonec nad nisou

Květná neděle 17. 4. v 10.00 h eucharistická slavnost se svěcením ratolestí (předseda biskup Dušan Hejbal)

Zelený čtvrtek 21. 4. památka poslední večeře Páně:

ve 14.00 h malování kraslic pro rodiče s dětmi
v 18.00 h eucharistická slavnost

Velký pátek 22. 4. památka utrpení a smrti Páně, v 18.00 h liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 23. 4. slavnost Zmrtvýchvstání Páně, ve 20.00 h liturgie velikonoční vigilie

Hod Boží velikonoční 24. 4. v 10.00 h, eucharistická slavnost

jihlava

Květná neděle 17. 4. v 10.30 h, eucharistická slavnost slavená společně s obcí ČCE z Velkého Meziříčí (káže Pavel Janošík)

Velký pátek 22. 4. památka utrpení a smrti Páně, v 18.30 h liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 23. 4. slavnost Zmrtvýchvstání Páně, v 18.00 h liturgie velikonoční vigilie

Hod Boží velikonoční 24. 4. v 10.30 h, eucharistická slavnost

pondělí velikonoční 25. 4. – návštěvy nemocných, vzdálených rodin a imobilních věřících

diaspora písek

Bílá sobota 23. 4. slavnost Zmrtvýchvstání Páně v 19.00 h, liturgie velikonoční vigilie v kapli ve Smrkovicích

praha

katedrální chrám sv. Vavřince na Petříně:

Květná neděle 17. 4. v 17.00 h eucharistická slavnost se svěcením ratolestí

Úterý 19. 4. v 18.00 h, eucharistická slavnost se svěcením olejů

Zelený čtvrtek 21. 4. památka poslední večeře Páně:

v 19.00 h eucharistická slavnost s mytím nohou a getsemanská meditace

v 21.00 h křížová cesta na Petříně s ekumenickou účastí

Velký pátek 22. 4. památka utrpení a smrti Páně:

v 18.00 h křížová cesta na Petříně

v 19.00 h liturgie Velkého pátku

ve 20.30 h netradiční pašijová hra

Bílá sobota 23. 4. slavnost Zmrtvýchvstání Páně, v 21.00 h liturgie velikonoční vigilie se křtem

rotunda Nalezení sv. Kříže na Starém Městě (ul. Karolíny Světlé)

Středa 20. 4. v 18.00 h temné hodinky – Sedm Kristových slov na kříži

Hod Boží velikonoční, 24. 4. v 17.00 h eucharistická slavnost

Soběslav

Zelený čtvrtek 21. 4. památka poslední večeře Páně, v 18.00 h, eucharistická slavnost v čajovně

Velký pátek 22. 4. památka utrpení a smrti Páně, v 18.00 h liturgie Velkého pátku (v Táboře v kostele sv. Filipa a Jakuba)

pondělí velikonoční 25. 4. v 17.00 h slavnost Vzkříšení Páně v čajovně

Strakonice

Bohoslužby budou slaveny společně s farností v Praze.

Šumperk

Květná neděle 17. 4. v 9.30 h, eucharistická slavnost spojená s průvodem s ratolestmi

Zelený čtvrtek 21. 4. památka poslední večeře Páně, v 18.00 h eucharistická slavnost

Velký pátek 22. 4. památka utrpení a smrti Páně, v 17.00 h liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 23. 4. slavnost Zmrtvýchvstání Páně, v 19.00 h liturgie velikonoční vigilie

Hod Boží velikonoční 24. 4. v 9.30 h slavnost Zmrtvýchvstání Páně

tábor

středa 13. 4. v 16.30 h ekumenické shromáždění ve sboru Církve adventistů s. d. (káže starokatolický farář Alois Sassmann)

Zelený čtvrtek 21. 4. památka poslední večeře Páně, v 18.00 h eucharistická slavnost společná s filiální obcí v Soběslavi

Zprávy

Velký pátek 22. 4. památka utrpení a smrti Páně, v 18.00 h liturgie Velkého pátku

Bílá sobota 23. 4. slavnost Zmrtvýchvstání Páně, ve 20.00 h, liturgie velikonoční vigilie

Hod Boží velikonoční 24. 4. v 9.00 h, eucharistická slavnost

Varnsdorf

Květná neděle 17. 4.

v 10.00 h, eucharistická slavnost s žehnáním ratolestí

v 16.00 h, postní rozjímání s varhanní hudbou

Zelený čtvrtek 21. 4. památka poslední večeře Páně v 18.00 h eucharistická slavnost

Velký pátek 22. 4. památka utrpení a smrti Páně:

v 15.00 h, Křížová cesta v Jiřetíně pod Jedlovou

v 18.00 h liturgie Velkého pátku

(Velký pátek slavíme společně s partnerskou farní obcí z Drážďan)

Bílá sobota 23. 4. slavnost Zmrtvýchvstání Páně, v 21.00 h, liturgie velikonoční vigilie

Hod Boží velikonoční 24. 4. v 10.00 h slavnost Zmrtvýchvstání Páně spojená s žehnáním pokrmů

Prímý přenos rozhlasové bohoslužby

V neděli 1. května se v Táboře koná poutní mše svatá, které se zúčastní i biskup Dušan Hejbal. Prímý přenos eucharistické slavnosti z kostela sv. Filipa a Jakuba bude přenášet Český rozhlas 2 – Praha.

Poutní bohoslužba v Břidličné a návštěva biskupa v Šumperku

V sobotu 26. 6. 2011 ve 14.00 h se v kostele sv. Ducha v Břidličné uskuteční poutní slavnost, kterou navštíví i biskup Dušan. Ten bude nebude eucharistická slavnost Seslání Ducha svatého v kostele sv. Jana Evangelisty v Šumperku.

Němečtí starokatolíci navštívili Varnsdorf

O 1. postní neděli farní obec ve Varnsdorfu navštívila partnerská obec z německých Drážďan spolu se svým novým farářem Jensem Schmidtem. Během bohoslužby byl předán finanční dar německých farníků naší obci.

Aliance křesťanských festivalů v ČR (AKF) představila na internetových stránkách www.aliancefestivalu.cz své logo.

Logo bylo vybráno z celkem čtyř návrhů na základě výsledku hlasování v elektronické anketě. Vizuál loga je připraven ve dvou variantách, plné a zkrácené verzi v barevném a černobílém provedení.

AKF začala působit v roce 2009 jako neformální sdružení pořadatelů hudebních festivalů v Česku. Mezi její cíle patří vzájemná podpora při propagaci a organizování hudebních akcí. Vytvoření databáze kontaktů a kalendáře křesťanských festivalů v Česku.

Noc kostelů v pátek 27. května

V loňském roce zaznamenala Noc kostelů zcela neočekávaný ohlas. Letos se kostely otevrou, tak jako i na jiných místech naší země, ale i v zahraničí, 27. května 2011. Jednotlivé farnosti, sbory či řády přivítají v otevřených kostelech návštěvníky bohatým programem.

V současné době se např. v Praze k Noci kostelů přihlásilo přes padesát chrámů (v celé České republice je to asi 200 kostelů) a organizátoři předpokládají, že se jejich počet ještě zvýší. Ze starokatolických kostelů a kaplí

budou otevřeny např. pražská kaple sv. Máří Magdaleny u Čechova mostu nebo rotunda Nalezení sv. Kříže na Starém Městě.

Zvány jsou všechny kostely a modlitebny křesťanských církví, které jsou členy nebo přidruženými členy Ekumenické rady církví. K Noci kostelů přihlašuje jednotlivé objekty duchovní správce farnosti.

Anglikáni budou diskutovat nad postojem k mariánským dogmatům

Za větší jednotu mezi anglikány a římskými katolíky a další studia problémů spojených s mariánskými dogmaty se vyslovil synod anglikánské církve. Pomocný biskup Westminsteru George Stack předložil generálnímu synodu dokument „Maria: Milost a naděje v Kristu“, vypracovaný před šesti lety anglikánsko-římskokatolickou mezinárodní komisí (ARCIC).

Při únorovém hlasování anglikánské grémi-um pozitivně přijalo pobídku k dalšímu studiu otázek nadnesených společným mariologickým dokumentem, „zejména problému autority a statutu katolických dogmat o Neposkvrněném početí a Nanebevzetí u anglikánů“. Jak řekl mons. Stack, jde o impulsy o to důležitější, že v květnu letošního roku začne třetí fáze dialogu anglikánsko-římskokatolické komise na téma „Církev jako společenství, lokální a univerzální“. Výše zmíněná římskokatolická dogmata odmítají i starokatolické církve sdružené v Utrechtské unii.

Masopust ve Varnsdorfu

Během prvního víkendu v březnu se ve Varnsdorfu konaly tradiční masopustní oslavy. Stejně jako v minulých letech se průvodu zúčastnila i naše farnost. Součástí masopustních oslav byl i průvod ulicemi města, který se konal v sobotu 5. března.

